

KRONIK 16. maj 2013

Danmark bør kæmpe for kursskifte i EU

Udfordringerne med den fortsatte europæiske krise, den usunde selskabsskatte-konkurrence og skatteunddragelsen løses bedst ved internationalt samarbejde, og EU kan være et centralt middel hertil. Det kræver dog, at EU-samarbejdet ændrer kurs og drejes i en progressiv retning.

Kontakt

Chefanalytiker

Martin Madsen

📞 33 55 77 10

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Martin Madsen

Chefanalytiker

Katrine Leth Svendsen

stud.oecon

Europa er fortsat i krise – en krise, der trækker ud, hvis ikke der sker et kursskifte i EU's økonomiske strategi. I dag er EU's fokus for ensidigt på nedskæringer i de offentlige budgetter med voksende langtidsledighed og ungdomsarbejdsløshed til følge. EU's fokus bør drejes over på genopretning af vækst og beskæftigelse. Danmark bør arbejde for et sådant kursskifte i EU for at forhindre, at flere marginaliseres og ender i fattigdom, som fører til stigende sociale skel og spændinger i Europa. Desuden bør Danmark gå foran i kampen mod usund skattekonkurrence og skatteunddragelse for at sikre finansiering af velfærdssamfundet.

Danmark bør derfor kaste sig ind i en europæisk kamp for følgende tre ting:

For det første at sikre, at de finanspolitiske bindinger i EU ikke er for rigide, så blandt andet de lande, der har råd, får lov til at lempe deres finanspolitik en anelse. Som minimum må det sikres, at EU's henstilling til Danmark ophører i år.

For det andet at undgå den usunde selskabsskattekonkurrence, hvor det nuværende ræs mod bunden risikerer først at slutte, når vi er nede på nul procent i selskabsskat.

For det tredje at bekæmpe skatteunddragelse og kapitalflugt til skattelylande.

Uansvarlig sparekurs

Der er stor forskel på EU-landenes udgangspunkter. En række EU-lande – herunder Tyskland, Danmark, Sverige, Finland, Holland og Østrig – har råderum til at understøtte vækst og beskæftigelse, viser en gennemgang fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE). Men EU's regler forhindrer, at disse lande kan lette foden lidt fra bremsen. Problemet ved EU's kollektive sparevej er, at den negative konsekvens på vækst og beskæftigelse forstørres af, at alle EU-landene strammer samtidigt. Omvendt vil initiativer, der sætter gang i væksten i de nordeuropæiske lande, også komme de sydeuropæiske lande til gavn via positive effekter fra øget eksport. Udover de ovennævnte lande bør flertallet af de øvrige EU-lande få mere tid til at polstre deres offentlige budgetter.

Senest har Den Internationale Valutafond (IMF) advaret mod EU's sparevej og påpeget, at de hidtidige prognoser har undervurderet de negative effekter på arbejdsløshed og den hjemlige efterspørgsel, som de finanspolitiske opstramninger fører med sig. Ligeledes har OECD advaret mod EU's strategi, særligt efter at euroområdet er tilbage i recession. I OECD anerkender man også, at en af årsagerne til vækstnedgangen er de finanspolitiske stramninger.

Selvom EU's krav om besparelser umiddelbart kan fremstå ansvarligt i en tid med store offentlige underskud, kan det reelt være økonomisk uansvarligt, da det forlænger krisen. De umiddelbare besparelser bliver helt eller delvist udhulet af stigende udgifter til arbejdsløse og færre skatteindtægter. Faktisk har de lande, som har sparet mest, oplevet de største stigninger i den offentlige gæld som andel af BNP, som en professor fra London School of Economics har vist.

Henstilling baseret på fejlskøn

Alene i Danmark har vi set et kraftigt dyk i forbrugernes tillid, den hjemlige efterspørgsel og den økonomiske vækst i 2010 samtidig med, at den tidligere VK-regering gennemførte den såkaldte genopretningsaftale, hvor bl.a. halveringen af dagpengeperioden blev aftalt i forlængelse af en række sparekrav.

Det paradoksale ved EU's henstilling til Danmark om at styrke de offentlige finanser i perioden 2010-2013 er, at henstillingen blev baseret på et fejlagtigt skøn for Danmarks offentlige underskud. Man troede, at underskuddet ville være større og ville overskride EU's underskudsgrænse, men det skete bare aldrig i Danmark – i modsætning til de fleste andre EU-lande.

Desuden er det paradoksalt, at det centrale teoretiske grundlag for EU's sparevej er blevet miskrediteret af nye undersøgelser af sammenhængen mellem offentlig gæld og vækst. Det er sket efter, at der er fundet deciderede regnefejl i de to indflydelsesrige Harvard-økonomer Reinhart og Rogoffs konklusioner om, at lande med en gæld over 90 procent af BNP, vil få lav økonomisk vækst – som det bl.a. er beskrevet i Information. Undersøgelsen er blevet brugt til at retfærdiggøre, at man kan spare sig ud af krisen, selvom det strider mod traditionel konjunkturpolitik, hvor finanspolitik lempes i krisetider og omvendt strammes i opgangstider.

Grænse for sparevejen

Krisen har medført en kraftig stigning i EU's arbejdsløshed, som i dag er mere end 26 millioner personer arbejdsløse svarende til, at næsten 11 procent af arbejdsstyrken står uden arbejde i Europa. Heraf har 45 procent af de arbejdsløse i EU været arbejdsløse i et år eller mere og er således langtidsledige. Samtidigt er knap 17 procent af alle unge i EU hverken i arbejde eller i gang med en uddannelse. EU's økonomiske kurs bliver ofte set som selve skurken bag den stigende arbejdsløshed.

Kravene og bindingerne til den aggressive nedskæringspolitik er for rigide i en krisetid, selvom det for Danmarks vedkommende ikke er et større problem at leve op til EU's krav. EU's nye forårsprognose viser

da også, at Danmark ventes at ligge pænt under EU's krav om højst underskud på de offentlige finanser på tre procent af BNP i både 2013 og 2014, hvorfor Danmark må forventes at slippe fri af EU's henstilling fra og med 2014. Netop derfor er det oplagt, at Danmark går foran i kampen for et kursskifte, hvor fokus på genopretning af vækst og beskæftigelse øges. Behovet for et kursskifte understreges også, at EU-kommissionens prognose viser, at 2013 bliver endnu et år med negativ økonomisk vækst i euroområdet. Selv EU-kommissionens formand, José Manuel Barroso, har udtalt, at sparevejen har nået sin grænse.

Økonomi- og Indenrigsminister Magrethe Vestager (R) har dog udtalt, at et kursskifte vil være en »slingrekurs«. Det kommer samtidigt med, at en række EU-lande er begyndt at kritisere EU's sparevej.

'Race to the bottom'

Sparevejen er i mange lande – herunder Danmark – blevet flankeret af en sænkelse af selskabsskatten. Danmark har traditionelt fulgt den gennemsnitlige selskabsskattesats i EU- og OECD-landene. Således er Danmarks selskabsskattesats halveret de seneste par årtier fra 50 procent til 25 procent i dag. Med den netop aftalte vækstpakke vil selskabsskattesatsen de kommende år blive sænket yderligere til 22 procent. Det sker i lyset af det pres, der er opstået fra at vores nabolande – bl.a. Sverige, Finland og Storbritannien – som sænker deres selskabsskat til under Danmarks niveau.

Skattek konkurrencen i EU er allerede et '*race to the bottom*', hvor selskabsskattelettelser i et land får andre lande til at følge efter. Det er en usund skattek konkurrence, fordi det først risikerer at slutte, når vi er nede på nul procent i selskabsskat til skade for finansieringen af velfærdssamfundet. Det medfører en negativ spiral uden nogen vindere, da landene følges ned i forsøget på at kapre investeringer og virksomheder fra hinanden. Det kan sammenlignes med tidligere tiders devalueringer for at opnå en konkurrencefordel på bekostning af ens nabolande. Det er vel og mærke en politik, som man for længst har forladt i Danmark og i EU.

Og selvom lande som Tyskland og Frankrig har været bannerførere for at harmonisere selskabsskatten i EU, er der desværre ikke sket noget endnu.

Mens der ikke er politisk enighed om, hvorvidt en koordineret politik for selskabsskattesatsen er en god ide, er der til gengæld bred enighed om at bekæmpe skatteunddragelse og skattely. EU-kommissionen har vurderet, at de europæiske lande hvert år taber i størrelsesorden 850 milliarder euro på skatteunddragelse. Derfor er det glædeligt, at de store EU-lande er gået i offensiven for at skærpe indsatsen mod skatteunddragelse og mod de europæiske lande, der tiltrækker penge ved at skjule oplysningerne fra andre lande. Danmark er også gået aktivt ind i denne kamp mod skatteunddragelse.

Udfordringerne med den fortsatte europæiske krise, den usunde selskabsskatte-konkurrence og skatteunddragelsen løses bedst ved internationalt samarbejde, og EU kan være et centralt middel hertil. Det kræver dog, at EU-samarbejdet ændrer kurs og drejes i en progressiv retning.

Kronik bragt i Information d. 16. maj 2013